

El cultiu ecològic de la colza

set. 17, 2019 |

El cultiu de la colza en producció ecològica és força difícil degut a que és un conreu exigent en nitrogen i molt sensible a plagues, especialment al saltiró i meligethes. Tanmateix, és força interessant ja que s'adapta bé dins de les rotacions de cereals d'hivern, facilita el control de les males herbes i deixa un sòl molt ben estructurat, gràcies al seu potent sistema radicular pivotant. Això es tradueix en increments de collita dels dos cultius següents d'un 10%, segons els estudis del ITGA de Navarra. Quins són els punts crítics que cal tenir en compte per a tenir èxit en el cultiu ecològic de la colza?

Actualment a Catalunya es cultiven al voltant d'unes 300 ha de cultiu ecològic de colza, però encara no hi ha gaire experiència en el seu maneig. Per contra a França, aquest cultiu està força estès i sembla que té un potencial i interès creixent. En aquest article es fa un recull de l'experiència del seu cultiu a França adaptat a les nostres condicions que ens pot servir de referència.

En producció ecològica, com que els mitjans limitats de lluita fitosanitària directa per al control de les plagues són força limitats, resulta especialment imprescindible adoptar totes les mesures preventives culturals possibles.

Els rendiments normals en producció ecològica poden oscil·lar entre 1000 i 2.500 Kg/ha en funció dels anys i de les parcel·les.

PUNTS CLAU DE LA GESTIÓ DEL CULTIU ECOLÒGIC DE LA COLZA

Treball del sòl

- Es recomana la implantació del cultiu en sòls profunds per tal de que les seves arrels pivotants puguin explorar i extraure la quantitat necessària de nutrients i d'aigua. Cal evitar el seu cultiu en sòls superficials i mal drenats.
- És aconsellable realitzar labors superficials del sòl per tal de crear una capa fina pel llit

de sembra, ja que la llavor és molt petita. També resulta interessant realitzar una falsa sembra per a controlar les primeres adventícies.

- És important que el sòl no estigui molt compactat. En cas contrari, es recomana passar un descompactador o una arada de cisells.

Fertilització

- El cultiu de la colza és tan exigent en nitrogen com el blat, i més exigent en fòsfor, potassi i sofre. No obstant això, la major part d'aquests, sobretot el potassi, és restituït al sòl a través de les restes de collita.
- S'aconsella realitzar el cultiu darrera d'una lleguminosa o d'un cultiu que deixi un bon contingut de nitrogen al sòl, com l'alfals, pèsol o prats.
- Els sòls amb uns bons continguts de matèria orgànica (>2%) tenen capacitat de mineralització suficient per abastir les necessitats del cultiu.
- En els cas de sòls amb uns baixos continguts de matèria orgànica (<1,5%), cal realitzar aportacions de fertilitzants orgànics d'alliberació mitjana, com per exemple fems de oví o boví compostats.
- Les necessitats de la colza en sofre són de 20 à 50 unitats de SO₃/ha en funció del rendiment. En cas de terrenys pobres en sofre, es recomana realitzar aportacions de sofre a la sortida de l'hivern. Es pot aplicar sulfat de magnesi (kieserita) a raó de 40 Kg/ha a principis de març.
- Es recomana no repetir el cultiu de colza en la mateixa parcel·la almenys en quatre anys.
- A França s'estan portant a terme assaigs de conreus associats amb lleguminoses (llenties, veça,...) que aporten nitrogen a la colza i faciliten també el control de males herbes.

Sembra

- Un dels punts claus que cal tenir en compte per tenir èxit en el cultiu ecològic de la colza, és aconseguir una bona i ràpida implantació i un bon vigor del cultiu. L'objectiu és aconseguir un bon creixement que permeti recobrir ràpidament el sòl, abans de la parada hivernal, la qual cosa permetrà que la colza pugui ser més competitiva amb les males herbes, i sigui menys sensible als atacs de llimacs. A l'entrada de l'hivern, el cultiu hauria d'haver assolit l'estadi de 8 fulles, amb un coll de 8 mm de diàmetre i una arrel pivotant de 8 cm de longitud. Per aquest motiu, les dates de sembra recomanables

haurien de ser al setembre, en zones fredes, i a l'octubre, en zones més càlides.

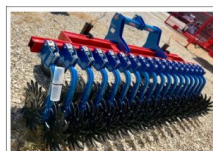
- De forma general cal sembrar més aviat i a major densitat que en el cultiu convencional: 80 a 100 plantes per m² (varietats clàssiques o de línia), (4,5 -5,5 Kg/ha) per tal de lluitar contra les males herbes. L'objectiu és aconseguir entre 30- 40 plantes/m² a la sortida d'hivern. Les varietats híbrides es sembren a dosis inferiors: uns 3 Kg/ha
- Distància entre línies: Entre 25-45 cm i a una fondària somera, inferior a 3 cm, ja que la llavor és molt petita i ens interessa que neixi regular i ràpidament.
- A França es recomana sembrar una barreja de dues a tres varietats de colza de comportaments diferents ja que li donarà una major resistència a plagues i adversitats climàtiques. Concretament, s'aconsella incloure un 5-10 % de plantes amb floració primerenca per limitar els atacs de meliguetes (*Meligethes*) al gruix del cultiu.
- Escollir varietats poc sensibles que s'instal·lin ràpidament a la tardor i amb baixa sensibilitat a l'elongació precoç de la tija. Per a més detalls sobre les característiques de les varietats provades a Catalunya consulteu les informacions de l'IRTA
- És fonamental aconseguir una bona naixença i implantació regular de la sembra. Si no s'aconsegueix mínimament, perquè les pluges de tardor no acompanyen, és preferible aixecar el conreu i ressemar un altre conreu més tardà, com ara pèsols, ordi, etc.

Desherbatge

- El control de les males herbes es basa, sobretot, en una bona rotació de conreus, d'un mínim de quatre conreus diferents en quatre anys, i el desenvolupament ràpid del cultiu. Si és possible realitzar un treball del sòl i/o falses sembres.
- El desherbatge mecànic pot ser complementari en cas de parcel·les amb problemes de males herbes.

Rasclor de pues flexibles

Rasclor rotatiu d'estrelles

Binadora

Eina	Preemergència	A Cotiledons	B1 1 fulla	B2 2 fulles	B3 3 fulles	B4 4 fulles	B5 a C2 5 fulles a encanyat
Rasclor de pues flexibles	Recomanat	Desaconsellat			Possible	Recomanat	Possible
Rasclor rotatiu	Recomanat	Desaconsellat	Possible	Recomanat		Possible	
Binadora		Desaconsellat				Recomanat	

Desherbatge mecànic en colza. Font: Grandes cultures biologiques: les clés de la réussite (Chambres d'agriculture)

Plagues

Tardor:

Llimacs

- Danys en temps humit sobretot.
- Sensibilitat des de la naixença fins a l'estadi roseta. Després de l'estadi de 3 fulles, els riscos es redueixen.
- En el cas que el cultiu precedent sigui un cereal, és important embalar i treure la palla per tal d'evitar els problemes de fam de nitrogen, així com els atacs de llimacs.
- Es poden realitzar aplicacions de fosfat fèrric en cas necessari.

Saltiró o pulguilla

- La sembra primerenca és eficaç per lluitar contra el saltiró.
- A partir de l'estadi 4 fulles el perill disminueix molt.

Primavera:

Meliquetes

- Els meliquetes es nodreixen del pol·len, destruint les flors i impedit la formació de les tavelles.
- Es pot arribar a tolerar fins a 10 meliquetes per planta sense causar grans perjudicis.
- A partir de l'inici de la floració el risc disminueix considerablement.
- A França s'aconsella sembrar varietats primerenques i tardanes a la mateixa parcel·la. Així mateix es recomana sembrar una franja de 6 a 12 m de mostassa o una altra crucífera al voltant de la parcel·la per fer d'esquer als meliquetes i treure'ls del cultiu principal.
- També es recomana realitzar dues aplicacions a partir de l'aparició dels botons florals, a l'estadi 5 (52-53) amb algun producte a base de pols de roca a raó de 30 a Kg/ha en 600 l/ha aigua juntament amb un coadjuvant. En cas de fortes pluges es poden realitzar 3 o 4 aplicacions. A partir de la floració no cal realitzar més aplicacions.

Pugons

- Ataquen just abans de la floració. Té molts depredadors naturals, i per això és important tenir refugis de fauna útil (flora espontània) a prop de les parcel·les: marges florals, etc.

Plagues de la colza: A: Saltiró, B: Llimacs, C: Meligethes, D: pugons, E: Corc de la tija (*Ceuthorrhynchus napi*), F: mosquit de la colza. Font: Phytoma núm. 247, Març 2013

Malalties

De moment, no tenim notícies, a casa nostra, de problemes significatius produïts per malalties.

Recol·lecció i comercialització

La qualitat estàndard del gra a la collita és:

- Humitat: 9%
- Impureses: 2%
- Contingut en greix: 40%

En quant al mercat, hi ha demanda de colza ecològica, però la venda s'ha de gestionar en partides importants, per la qual cosa és convenient agrupar l'oferta de varis productors,

cooperatives, etc.

AUTORS

NÚRIA ARMENGOL
Unitat de Producció Agrària Ecològica

PEDRO CANO
.